

هدية
HÄDIYAH

የጉዞ
ስነስርዓትና
ህግጋቶቹ

አማርኛ

أمهري

የጉዞ ስነስርዓትና ህግጋቶች

ምስጋና የአለማት ጌታ ለሆነው አላህ የተገባ ነው። ሶላትና ስላም በነብያችን ሙሐመድ፣ በቤተሰቦቻቸውና በባልደረቦቻቸውም ላይ ሁሉ ይሰፈን። በመቀጠልም፡-

ይህ የጉዞ ስነስርዓትና ህግጋትን በተመለከተ የሚያትት አጠር ያለ መልዕክት ነው። አንድ ተጓዥ አብዛኛው ጊዜ የሚያስፈልጉትን ጉዳዮች ለማብራራትም ጥረት አድርገናል።

አላህን ብቻ ለተከበረው ፊቱ ጥርት ተደርጎ የተዘጋጀ እንዲያደርግልንና ለመላው ሙስሊሙ ማህበረሰብ ጠቃሚ እንዲያደርግልን እንጠይቀዋለን።

የአስላማዊ አስተምህሮቶችን በተለያዩ ቋንቋዎች አገልግሎት ማህበር የዕውቀት ዘርፍ ኮሚቴ

ሐጅ ለማድረግ ወይም ለሌላ አምልኮዎች ጉዞ የሚያደርግ ሰው የሚከተሉት ነጥቦች ላይ ትኩረት ሊያደርግ ይገባል፡

1

የሐጅና ዑምራ ጉዞዎች ቅዱስ ጉዞዎች ስለመሆናቸው ምንም ጥርጥር የሌለው ጉዳይ ቢሆንም ስለሚሄድበት ወቅት፣ መጓጓዣ፣ ስለሚያካሂደው ጓደኛ፣ ወዳሰበው ቦታ የሚወስዱ በርካታ መንገዶች ካሉ ስለሚሄድበት የመንገድ አቅጣጫ (ሰግዶ) የላቀውን አላህን ያማክር። የእውቀትና የመልካም ባለቤት የሆኑን ሰዎችንም በዚህ ጉዳይ ያማክር።

አላህን የሚያማክርበት ሁኔታ አፈፃፀሙም፡ ሁለት ረከዓ ይሰግዳል ቀጥሎ ከነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) የመጣውን ዱዓ ያደርጋል።

2

ሐጅና ዑምራ የሚያደርግ ሰው በሐጅና በዑምራው የላቀውን የአላህን ፊት ማሰቡና ወደርሱ መቃረብን ማሰቡ ግዴታ ነው። እንዲሁም የዱንያን ሰባሪ ጥቅም ከማሰብ ወይም ፋከራን ከማሰብ ወይም (ሐጅ እገሌ መባልን የመሰለ) ቅጥያ ሰም ማግኘትን ከማሰብ ወይም ይዩልኝና ይሰሙልኝን ከማሰብ መጠንቀቅ ይገባዋል።

ይህ ሰራው እንዲበላሽና ተቀባይነት እንዲያጣ ከሚያደርጉ ምክንያቶች መካከል አንዱ ነው።

የላቀው አላህ እንዲህ ብሏል፡

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا﴾

{«እኔ አምላካችሁ አንድ አምላክ ብቻ ነው ማለት ወደኔ የሚወረድልኝ ቢጤያችሁ ሰው ብቻ ነኝ። የጌታውንም መገናኘት የሚፈልግ ሰው፤ መልካም ሥራን ይሥሩ። በጌታውም መገዛት አንድንም አያጋሩ» በላቸው።}

[አልከህፍ:110] በሐዲሠል ቁድሲይም እንደተላለፈው፡

«أَنَا أَعْتَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشُّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ»

("እኔ በሽርክና ከመጋራት ከተብቃቁ ሁሉ እጅግ የተብቃቃሁ ነኝ። አንድን ሥራ ሠርቶ በውስጡ ከእኔ ጋር ሌላን አካል ያጋራ እንደሆነ እርሱንም ሆነ የሽርክ ተግባሩን አተወዋለሁ።")⁽¹⁾

(1) ሙስሊም በቀጥር (2985) ዘግበውታል

3

የሐጅና ዑምራን ጉዞ የሚጓዝ ሰው መፈፀሙ ግዴታ የሆነበትን ነገር እንዳይተው ወይም ክልክል የሆነበትን ነገር እንዳይፈፅም ከመጓዙ በፊት የዑምራና የሐጅን ህግጋትና የጉዞ ህግጋትን መገንዘብ ይገባል።

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፦

«مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ» .

(አላህ መልካም ለሻለት ሰው ሃይማኖቱን ያሰገነዝበዋል።)⁽²⁾

4

የሐጅ ወይም የዑምራ ጉዞ የሚያደርግ ሰው ለሐጅና ዑምራው ሐላል የሆነ ገንዘብን መምረጥ አለበት። ምክንያቱም አላህ መልካም ነው ከመልካም ውጪም አይቀበልም።

በተጨማሪም ሐራም የሆነ ገንዘብ የዱዓን ተቀባይነት የሚያሳጣ እንዲሁ ምክንያት ነው።

5

ከሁሉም ወንጀሎችና ሐጢአቶች ተውበት ማድረግ፤ ገንዘብ ነክም ይሁን ክብር ነክ ወይም ከዛ ውጪ ባሉ ጉዳዮች ሰዎች ላይ የሰራው ግፍ ካለ መመለስና ይቅርታቸውን መጠየቅ ይኖርበታል።

6

አንድ ጉዞ የሚወጣ ሰው፤ ሰው ዘንድ ያለውንም ሰው ላይ ያለበትንም ኑዛዜውን መጻፉ ይወደድለታል።

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፦

«مَا حَقَّ أَمْرِي مُسْلِمًا لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ بَيْتَ لَيْلَتَيْنِ إِلَّا وَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ» .

(የሚናዘዘው ነገር ያለው ማንኛውም ሙስሊም፤ ኑዛዜውን በጽሑፍ አዘጋጅቶ እርሱ ዘንድ ሳያስቀምጥ ሁለት ሌሊት እንኳ ማደር ተገቢ አይደለም።)⁽³⁾

(2) ቡኻሪ በቁጥር (2738) እና ሙስሊም በቁጥር (1627) ዘግበውታል

(3) አቡ ዳዊድ በቁጥር (4833) ዘግበውታል

ኑዛዜውንም በሰዎች ያስመስክር፤ በርሱ ላይ ያሉበትን እዳዎችንም ይክፈል፤ እርሱ ዘንድ የተቀመጡ አደራዎችንም ወይ ለባለቤቶቻቸው ይመልስ ወይም ደሞ እርሱ ዘንድ እንዲቆይ ያስፈቅዳቸው።

7

እንድ ጉዞ የሚወጣ ሰው ለጉዞው መልካም ጓደኛ መምረጡ ይወደድለታል። የሚመርጠው ጓደኛ የሽሪባ ዕውቀት ፈላጊ እንዲሆን ጥረት ያድርግ።

ይህም ጉዞው ላይ፣ ሐጁ ላይና ዑምራው ላይ ለሰህተት እንዳይጋለጥና መልካሙን እንዲገጠም ከሚያደርጉት ምክንያቶች መካከል አንዱ ነው። ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው፡

«الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ»؛

“ሰውዬው በጓደኛው ሃይማኖት ላይ ነውና እያንዳንዳችሁ የሚጎዳኛውን ሰው ይመልከት።”⁽⁴⁾

በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህም ብለዋል፡

«لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا، وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيًّا».

“ከአማኝ በቀር አትጎዳኝ፤ አላህን ከሚፈራ ሰው በቀር ምግብህን አይብላ።”⁽⁵⁾

(4) እቡ ዳውድ በቁጥር (4832) ቲሮሚዚይም በቁጥር (2395) ዘግበውታል

(5) ጦበራይ በቁጥር (823) ዘግበውታል

8

ተጓዥ የሆነ ሰው ቤተሰቡን፣ ቅርብ ዘመዶችን፣ ጎረቤቶችንና ባልደረቦችን መስናቦት ይወደድለታል። ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፡

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፡

«مَنْ أَرَادَ أَنْ يُسَافِرَ فَلْيُقِلْ لِمَنْ يُخَلِّفُ: أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا يُضِيعُ وَدَائِعُهُ»

«ጉዞ መውጣት የፈለገ ሰው ትቷቸው ለሚሄዱት እንዲህ ይበል፡ "አስተውዲዎቹሙሏህ አለዚህ ላዩዲዎ ወዳኢዎሁ"»
[ትርጉሙም፡ እናንተን (እንዲጠብቃችሁ) አደራውን ለማያጠፋው አላህ አደራ አስጠዋለሁ።]⁽⁶⁾

ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ባልደረቦች መካከል አንዱ ጉዞ መውጣት በፈለገ ጊዜም እርሳቸው እንዲህ በማለት ይሰናበቱት ነበር፡

«أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ»

«አስተውዲዎቹሙሏህ ዲነክ ወአማነተክ ወኸዋቲመ ዐመሊክ»
(ትርጉሙም፡ ሃይማኖትህን፣ እምነትህንና የሰራህን ፍፃሜ ለአላህ አደራ አስጠዋለሁ።)⁽⁷⁾

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ጉዞ ከሚወጡ ሰዎች መካከል ከርሳቸው ምክር ፈልጎ ለሚመጣ ሰው እንዲህ ይሉ ነበር፡

«رَزَوَدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ»

«ዘወደከሏሁ ተቅዋ ወገፈረ ዘንበክ ወየሰረ ለክ አል-ኸይረ ሐይሁ ማኩንተ» (ትርጉሙም፡ አላህ ፍራቸውን ያሰሰንቅህ፤ ወንጀልህንም ይማርልህ፤ የትም ሆነህ መልካምን ያግራልህ።)⁽⁸⁾

(6) ኢማሙ አሕመድ በሙስኒዳቸው በቁጥር (4524) ዘግበውታል

(7) ቲርሚዚዲ በቁጥር (3444) ዘግበውታል

(8) ኢማሙ አሕመድ በሙስኒዳቸው በቁጥር (9724) ዘግበውታል

እንድ ጉዞ መውጣት የፈለገ ሰውዬ ወደ ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) በመምጣት "የአላህ መልክተኛ ሆይ! ምክሩኝ" አለ፤ እርሳቸውም:

«أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ» فَلَمَّا مَضَى قَالَ: «اللَّهُمَّ ارْزُوقْهُ الْأَرْضَ، وَهُوَ عَلَيْهِ السَّفَرُ» .

("አላህን በመፍራትና በየሁሉም ከፍታ ላይ ስትወጣ ተክቢራ (አላሁ አክበር) እንድትል እመክርሃለሁ።" አሉት። በሄደም ጊዜ "አላህ ሆይ! መሬትን ስብስብለት (አሳጥርለት) ጉዞውንም አቅልልለት" አሉ።)⁽⁹⁾

9

ጉዞ ሲወጣ ከራሱ ጋር ቃጭል፣ የሙዚቃ መሳሪያዎችና ውሻ አብሮ አይያዝ።

ይህም አቡ ሁረይራ (አላህ መልካም ሰራቸውን ይውደድላቸውና) ባስተላለፉት ሐዲሥ የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው:

«لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةَ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ» .

(መላእክቶች ውሻም ይሁን ቃጭል ያለበትን ጉዞ አይጎዳኝም።)⁽¹⁰⁾

(9) ሙስሊም በቁጥር (2113) ዘግበውታል

(10) ቡኽሪ በቁጥር (2593) እና ሙስሊም በቁጥር (2770) ዘግበውታል

10

ከአንድ በላይ ሚስቶች ኑረውት ለጉዞ አንዷን ብቻ ይዞ መውጣት ከፈለገ በመካከላቸው እጣ ይጥላል። እጣው የደረሳት ማንኛዋም ሚስቱ አብራው ወደ ጉዞው ትሄዳለች።

ይህም ዓሊሻህ (አላህ መልካም ሰራዊት ይውደድላትና) እንዲህ ሰላለች ነው፡

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ، فَأَيُّهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا مَعَهُ».

«የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ጉዞ መውጣት የፈለጉ ጊዜ በባለቤቶቻቸው መካከል እጣ ይጥሉ ነበር። እጣ የደረሳት ማንኛዋም ባለቤታቸው ከርሳቸው ጋር አብራ ለጉዞ ትወጣ ነበር።»⁽¹¹⁾

11

ከተቻለ ለጉዞ የሚወጣው ሀሙስ እለት በቀኑ መጀመሪያ ላይ ቢሆን ይወደድለታል።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ሰለፈጸሙት ነው። ከዕብ ቢን ማሊክ (አላህ መልካም ሰራቸውን ይውደድላቸውና) እንዲህ አሉ፡

«لَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ إِلَّا يَوْمَ الْخُمَيْسِ».

«የአላህ መልክተኛ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ከሐሙስ ቀን በስተቀር በሌላ ቀን ለጉዞ እምብዛም አይወጡም ነበር።»⁽¹²⁾

12

ለጉዞም ይሁን ከዛ ውጪ ወደ ሆነ ቦታ ሲወጣ ከቤት ሲወጣ የሚባለውን ዱዓ ማድረግ ይወደድለታል፡

ሲወጣ እንዲህ ይላል፡

(11) ቡኻሪ በቁጥር (2949) ዘግበውታል

(12) አቡ ዳዊድ በቁጥር (5094) ዘግበውታል

«بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَزَلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ» .

(ቢሰሚላሂ ተወከልቱ ዐለላሂ፤ ወላ ሐውላ ወላቁወተ ኢላ ቢላህ፤ አልላሁመ ኢንኒ አዑዙ ቢከ እን ኡዲላ አው ኡዲላ አው አዚላ አው ኡዘላ አው አዝላመ አው ኡዝላመ አው አጅሀለ አው የጅሀለ ዐለየ) ትርጉሙም (በአላህ ስም በአላህ ላይ ተመክቼ አወጣለሁ። ኃይልም ይህን ብልሃት በአላህ ፈቃድ ካልሆነ በቀር የለም። አላህ ሆይ! እኔ ከመጥመም ወይም ከማጥመም ወይም ወንጀል ላይ ከመውደቅ ወይም ሌላን ወንጀል ላይ ከመጣል ወይም ከመበደል ወይም ከመብበደል ወይም የመሃይማን ስራ ከመስራት ወይም የመሃይማን ስራ እኔ ላይ ከሚሰራብኝ ባንተ አጠበቃለሁ።) ማለት ነው።⁽¹³⁾

13

እንሰሳውን ወይም መኪናውን ወይም ፕሌኑን ወይም ከዛ ውጪ ባሉ መሳፈሪያዎች ላይ ሲሳፈር እንዲህ ብሎ የጉዞን ዱዓ ማድረጉም ይወደድለታል፡

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ثُمَّ يَقُولُ: {سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ} [الزخرف: ١٤] اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا السَّفَرَ، وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيقَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ» .

"አላሁ አክበር አላሁ አክበር አላሁ አክበር ከዚያም እንዲህ ይበል፡ {ሱብጋኑልሊኪ ሰኽኸረ ለና ሀዛ ወማ ኩና ለሁ ሙቅሪኒን ወኢና ኢላ ረቢና ለሙንቀሊቡን} [አዘዙኸሩፍ:14] አልላሁመ ኢንና ነስአኩከ ፊ ሰፈሪና ሀዛ አልቢረረ ወትተቅዋ፣ ወሚነል ዐመሊ ማ ተርዷ፣ አልላሁመ ሀውዊን ዐለይና ሰፈረና ሀዛ፣ ወጥዊ ዓና ቡዕደሁ፣ አልላሁምመ አንተሰ -ሷሒቡ ፊ ሰፈር፣ ወልኸሊፈቱ ፊልክህል፣ አልላሁምመ ኢንኒ አዑዙ ቢከ ሚን ወዕሣኢ⁽¹⁴⁾ ሰፈር፣ ወከአበቲል መንዘር⁽¹⁵⁾ ወሱኢል ሙንቀሊብ ፊልማሊ ወልክህል⁽¹⁷⁾ ..." (ትርጉሙም፡ አላህ ታላቅ ነው። አላህ ታላቅ ነው። አላህ ታላቅ ነው። እኛ የማንችለው ሆነን ሳለ ይህንን ለኛ ያገራልን ጌታ ጥራት ይገባው። እኛም ወደ ጌታችን ተመላሾች ነን። አላህ ሆይ! እኛ በዚህ ጉዟችን በጎን ነገርና ፍራቻን፣ ከሰራም የምትወደውን እንጠይቅሃለን። አላህ ሆይ ይህንን ጉዟችን አቅልልልን፣ ርቀቱንም ሰብሰብልን። አላህ ሆይ! እኛን በጉዟችን የምትጎዳንን፣ በቤተሰቦቻችን ጉዳይም የምትተካን አንተው ነህ። አላህ ሆይ! እኔ ከጉዞ መከራ፣ መጥፎ በሆነ ገፅታ ከመታየትና ወደ ቤተሰቦቼና ንብረቶቼ መጥፎ አመላለሰን ከመመለስ በአንተ አጠበቃለሁ።) ማለት ነው።

(13) ወዕሣኢ-ሰ-ሰፈር ማለት፡ የጉዞ መከራ ማለት ነው። አልኢፍሷሕ ዐን መዓኒ ሲሓሕ (4/284)

(14) ("ከአበቲል መንዘር" የተባለው)፡ መጥፎ ገፅታ፣ በሀዘን የተጎሳቀለ ማንነት ማለት ነው። አልኢፍሷሕ ዐን መዓኒ ሲሓሕ (4/284)

(15) (አልሙንቀሊብ) ማለት መመለስ ማለት ነው። አልኢፍሷሕ ዐን መዓኒ ሲሓሕ (4/284)

(16) ኢማሙ አሕመድ፡ በሙስኒዳቸው በቁጥር (6374 ዘግበውታል

(17) ቡኸሪ በቁጥር (2998) ዘግበውታል

14 ያለ ኋደኛ ብቻውን ባይጓዝ ይመረጣል።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ
ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው፡

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْيَةِ مَا أَعْلَمُوا مَا سَارَ رَاكِبٌ بَلِيلٍ وَحَدَّ»

«ሰዎች በብቸኝነት ውስጥ ያለውን
(ጉዳት) እኔ የማውቀውን ያህል
ቢያውቁ ኖሮ፣ ማንም ጋላቢ በሌሊት
ብቻውን አይጓዝም ነበር።»⁽¹⁸⁾

“

15

ተጓዦች ከመካከላቸው አንዱን መሪያቸው አድርገው ይሹ፡፡

ይህም አንድነታቸውን ይበልጥ የሚሰበሰብ፣ ለሰሞሞነት ይበልጥ የሚያመች፣ እንዲሁም ዓላማቸውን ለማሳካት የሚያጠናክር በመሆኑ ነው፡፡

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፡

«إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ».

(ሶስት ሰዎች ለጉዞ ከወጡ አንዱን መሪያቸው ያድርጉ!) ⁽¹⁹⁾

”

(19) ኢማሙ አሕመድ በሙስኒዳቸው በቁጥር (17736) ዘግበውታል

16

አላህ በርሱ ላይ ግዴታ ያደረገበትን አምልኮ ለመወጣት፣ ክልክሎችን ለመራቅ፣ የላቀ ስነምግባርን ለመላበስ፣ እገዛውንና እርዳታውን የሚፈልግ ሰውን ለማገዝ፣ እውቀትን ለሚፈልግ ሰው እውቀትን ለመስጠት ጉጉት ሊኖረው ይገባል።

በገንዘቡም ቸር መሆን ይገባዋል። ገንዘቡን ለነፍሱ ጥቅምና ለወንድሞቹ ጥቅምና ፍላጎት ፈሰስ ማድረግ ይገባዋል።

17

መንገድ በወጣበት ያላሰበው ጉዳይ አጋጥሞት ነገሮች ሊወሳሰቡበት ስለሚችሉ የጉዞ በጀቱንና ስንቁን ማብዛት ይገባዋል።

18

እነዚህን ሁሉ ሲፈፀሙም የሚለመድና የሚለመድ ሰው እንዲሆን ፊቱን ፈታ አድርጎ፣

ነፍሱ ተደስታና ጓደኞቹንም ደስተኛ ለማድረግ እየጣረ መፈፀም ይገባዋል።

19

ከንደኞቹ ለሚያጋጥመው ሻካራ ባህሪና የሐሳብ አለመስማማት በትዕግስት ሊያልፍ ይገባል።

እንዲሁም በመካከላቸው የተከበረና በልባቸውም ከፍ ያለ ቦታ እንዲኖረው፣ በተሻለችው መንገድ ሊይዛቸው ይገባል።

20

ተጓዦች አንድ ሰፍራ ላይ እረፍት ሲወስዱ እርስ በርሳቸው ተጠጋግተው መቀመጥ ይወደድላቸዋል።

የተወሰኑ ሶሐቦች አንድ አካባቢ ላይ ሲያርፉ ወደ ሽለቆዎችና ወደ ተራራ ስር ተበታትነው ያርፉ ነበር።

ነቢዩም (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ አሏቸው፡

«إِنْ تَفَرَّقَكُمْ فِي الشَّعَابِ وَالْأَوْدِيَةِ إِنَّمَا ذَلِكُمْ مِنَ الشَّيْطَانِ»

«ይህ ወደ ሽለቆና ወደ ተራራ ስር ተበታትናችሁ ማረፋችሁ ከሸይጧን ነው።»⁽²⁰⁾

ከዛን ጊዜ በኋላ ልብስ ቢዘረጋላቸው ሁሉንም በቅቷቸው በሚያስቀምጥ ደረጃ እርስ በርሳቸው ተጠጋግተው ይቀመጡ ነበር።

21

ከጉዞም ይሁን ከሌላ ቦታ ወደ አንድ ሰፍራ በሚያርፍ ወቅት ከነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ተረጋግጦ የመጣውን ዱዓ ማድረግ ይወደድለታል፡

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»

(አዑዙ ቢከሊማቲላሂ አትታማት ሚን ሸሪ ማ ኸለቅ)
ትርጉሙም (ከፍጡራኑ ክፋት ሙሉ በሆኑ የአላህ ቃላት
እጠበቃለሁ።) ማለት ነው።⁽²¹⁾

እርሱ ይህንን ካለ ከዛ ሰፍራ ለቆ እስኪንቀሳቀስ ድረስ ምንም
ጉዳት አያጋጥመውም።

22

ከፍ ወዳሉ ቦታዎች ላይ ሲወጣ ተክቢራ
ማለት፣ ዝቅ ወዳሉ ሰፍራዎችና ወደ ሸለቆ
ሲወርድ ደግሞ ተሰቢሕ ማለቱ
ይወደድለታል። ጂቢር (አላህ መልካም
ሰራውን ይውደድለትና) እንዲህ ብሏል፡

«ከፍ ወዳሉ ቦታዎች ሰንወጣ
ተክቢራ፣ ሰንወርድ ደሞ
ተሰቢሕ እንል ነበር።»⁽²²⁾

ተክቢር በሚሉበት ወቅትም
ድምፅን ከፍ ማድረግ
አይገባም። ነቢዩ (የአላህ ሶላትና
ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና)
እንዲህ ብለዋል፡

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ ارْزِعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ فَإِنَّكُم لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا إِنَّهُ مَعَكُمْ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ»

(እናንተ ሰዎች ሆይ! ለነፍሳችሁ እዘኑ። እናንተ የምትጠሩት
ደንቆርንም ሆነ ሩቅ የሆነን አይደለምና። እርሱ ከእናንተ ጋር
ነው፤ እርሱ ሰሚ፤ ቅርብ ነው።)⁽²³⁾

23

ከሚጓዝባቸው ወቅቶች መካከል ምሽት
ላይ በተለይም በምሽቱ መጀመሪያ ላይ
ጉዞ ቢያደርግ ይወደድለታል። ይህም
ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው
ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው፡

(21) ቡኻሪ በቁጥር (2994) ዘግበውታል

(22) ቡኻሪ በቁጥር (2993) ዘግበውታል

(23) አቡ ዳውድ በቁጥር (2571) ዘግበውታል

«عَلَيْكُمْ بِالْجُحَّةِ؛ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ».

«የምሽት ጉዞን አደራ ተጓዙ። ምድር በምሽት ትሰበሰባለችና።»⁽²⁴⁾

24

በጉዞ ወቅት ዲዓ ማብዛት ይወደድለታል።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው።

«ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ،
وَدَعْوَةُ الْمَسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ».

«ተቀባይነታቸው ጥርጥር የሌለባቸው ሦስት ዲዓዎች አሉ፡- የተበዳይ ዲዓ፣ ጉዞ ላይ ያለ ሰው የሚያደርገው ዲዓና ወላጅ ለልጁ የሚያደርገው ዲዓ ናቸው።»⁽²⁵⁾

(24) ኢማም አሕመድ በሙስኒዳቸው በቁጥር (10771) ዘግበውታል

(25) ኢማም አሕመድ በሙስኒዳቸው በቁጥር (10068) ዘግበውታል

ሁለተኛ፡ የጠሀራ አፈፃፀም በጊዜ ወቅት፡

ጉዞ ላይ ያለ ሰው ለጠሃራው ትኩረት መስጠት ግዴታው ነው።

ትንሹ ሐደሥ ሲያጋጥመው ወዲህ ያድርግ ጀናባ ሲያጋጥመው ደግሞ ገላውን ይታጠብ።

ውሃ ካላገኘ ወይም ያለው ውሃ ለመብሉና ለመጠጡ የሚፈልገው ያህል ትንሽ ውሃ ብቻ ከሆነ ተየሙም ያድርግ።

የተየሙም አፈፃፀም፡

በሁለት እጆቹ መሬቱን ይመታ እና በነርሱ ፊቱንና መዳፎቹን ያብሳል።

የተየሙም ጦሃራ ጊዜያዊ ጦሃራ ነው። ልክ ውሃ እንዳገኘ የተየሙሙ ጦሃራ ይበላሸና ውሃውን መጠቀሙ ግዴታው ይሆናል።

ጀናባ አጋጥሞት ተየሙም ካደረገ በኋላ ከዚያም ውሃ ቢያገኝ ገላውን ታጥቦ ጀናባውን ማንሳት ግዴታው ይሆናል። ተፀዳድቶ ተየሙም ቢያደርግ እና ከዚያም ውሃ ቢያገኝ ወዲህ ማድረግ ግዴታው ይሆናል።

በሐዲሥ እንዲህ የሚል ተዘግቧል:

«الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ، فَإِذَا وَجَدَ الْمَاءَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ، وَلْيَمْسَهُ بِسَرَّتِهِ».

"እንደ ሙስሊም ለአስር አመት ውሃ ባያገኝ እንኳ ንፁህ አፈር የሙስሊም ወዲእ ማድረጊያ (ሆኖ የሚቆጠር) ነው። ውሃ ያገኘ ጊዜ ግን አላህን ይፍራ! ሰውነቱን በውሃ ያስነካው።" (26)

በሁለት ኹፎች ላይ ማበስ በቁርአን፣ በሐዲሥና በአህሉ ሱና ዑለሞች ስምምነት ባጠቃላይ የተደነገገ ነው።

በሁለት ኹፎች ላይና በነርሱ ተመሳሳይ ብይን ያለው ነገር ላይ ለማበስ የሚከተሉት መስፈርቶች መሟላት አለባቸው፡

1.
ኹፎቹ ወይም
ካልሲዎቹ
ንፁህና ፍቁድ
መሆን
አለባቸው፤

2.
ወዲእ ያለው
ሆኖ
ሊለብሳቸው
ይገባል፤

3.
ኹፎቹ ወዲእ
ሲያደርግ
የግዴታ ማጠብ
የሚገባውን
የእግር ክፍል
የሚሸፍኑ መሆን
አለባቸው፤

4.

የሚያብሰው ትንሹ ሐደሥ ሲያጋጥመው ብቻ መሆን አለበት። ጀናሪን ወይም ገላ መታጠብን የሚያስገድዱ ነገሮች ሲያጋጥሙት ኹፋ ላይ ማበስ አይፈቀድለትም።

5.

የሚያብሰውም በሽሪዓ በተገደበለት ወቅት ውስጥ መሆን አለበት። እርሱም ሀገሩ ተቀማጭ ለሆነ ሰው አንድ ቀን ከነሌሊቱ ሲሆን ጉዞ ላይ ላለ ሰው ደግሞ ሶስት ቀን ከነሌሊቱ ነው። ይህ የጊዜ ገደብ የሚጀምረውም በትክክለኛው የዑለሞች አቋም መሰረት ወዲእ ካጠፋ በኋላ መጀመሪያ ማበስ ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ሀገሩ ተቀማጭ የሆነ ሰው ልክ በሃያ አራተኛ ሰአቱ ጊዜ ገደቡ ሲጠናቀቅበት ጉዞ ላይ ያለ ሰው ደግሞ ልክ በሰባ ሁለተኛ ሰአቱ ይጠናቀቅበታል።

የማበስ ፈቃዱ ከሶስት ነገሮች መካከል አንዱ ከተከሰተ ይበላሻል፡

1. ጀናባን የመሰለ ገላ መታጠብን የሚያስገድድ ነገር ከተከሰተ የግድ መታጠብ ስላለበት የማበስ ፍቃዱ ይበላሻል።

2. ካበስ በኋላ ካወለቃቸው፤

3. በሽሪዓ የተገደበው የጊዜ ገደብ ከተጠናቀቀም የማበስ ፍቃዱ ይበላሻል።

* * *

ጉዞ ላይ ሶላትን የማሳጠር ህግጋት፡

■ ጉዞ ላይ ሞልቶ ከመሰገድ ይልቅ አሳጥሮ መሰገድ በላጭ ነው።

ነገር ግን ጉዞ ላይ ያለ ሰው ባለ አራት ረከዓ ሶላቶችን አራት ረከዓ አድርጎ ሞልቶ ቢሰገድ ሶላቱ ትክክለኛ ናት። ይሁን እንጂ በላጭ የሆነውን ተቃርኗል።

■ ጉዞ ላይ ያለ ሰው በሚኖርበት መንደር ወይም ከተማ ካሉ አጠቃላይ ቤቶች አልፎ ሲወጣ ማሳጠር ይችላል።

ይህም የአብዛኛው ዑለማዎች አቋም ነው።

የሶላት ወቅት ከገባ በኋላ ቢጓዝ ወቅቱ ከመውጣቱ በፊት ስለሆነ ጉዞ የጀመረው ማሳጠር ይችላል።

ጉዞ ላይ ያለ ሰው በሚያስፈልገው ወቅት

በዝሁርና
በዐስር

መካከል፡

በመግራብና
በዒሻ

መካከል ሰብስቦ መሰገዱ ሱና ነው። ጉዞውን ሳያርፍ እየገሰገሰ ከቀጠለ አስቀድሞ ወይም አዘግይቶ ለርሱ ምቹ በሆነው ወቅት ሰብስቦ ይሰግዳል።

■ ሰብስቦ መስገዱ ጉዞ ላይ ላለው ሰው አስፈላጊ ካልሆነ በቀር (በየወቅቱ ነጣጥሎ እንጂ) ሰብስቦ አይሰገድ።

ለምሳሌ አንድ ሰፍራ ላይ አርፎ የሁለተኛው ሶላት ወቅት ከገባ በኋላ እንጂ መንቀሳቀስ በማይፈልግበት ሁኔታ ላይ ከሆነ በላጩ ሰብስቦ አለመስገዱ ነው። ምክንያቱ ደግሞ መሰብሰቡ ምንም ስለማያስፈልገው ነው። ለዛም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) በመሰናበቻ ሐጅ ወቅት ሚና ባረፉ ጊዜ ስላላስፈለጋቸው ሰብስበው አልሰገዱም።

■ ሱና ሶላቶችን በተመለከተ

ጉዞ ላይ ያለ ሰው ሀገሩ የተቀመጠ ሰው የሚሰግደውን ሱና ሶላቶች ይሰግዳል። የዱሐ ሶላትን፣ የለይልና የዊትር ሶላትን ሌሎችንም ከዝሁር፣ ከመግሪብና ከዒሻ ቀብሊያና ባዕዲያ ሶላት ውጪ ያሉ ሱና ሶላቶችን መስገድ ይችላል። ከፈጅር ቀብሊያ ውጪ ያሉ ቀብሊያና በዕዲያ ሶላቶችን ግን ሱናው አለመስገዱ ነው።

■ ጉዞ ላይ እንደፕሌን፣ መኪና፣ መርከብና ሌሎችም መጓጓዣዎች ላይ ሱና ሶላቶችን መስገድ ይፈቀዳል።

ግዴታ ሶላት ከሆነ ግን ከአቅሙ በላይ እስካልሆነ ድረስ የግድ መውረድ ይኖርበታል።

ጉዞ ላይ የሆነ ሰው ሀገሩ ተቀማጭ ከሆነ ሰው ኋላ መሰገዱ ይበቃለታል።

ነገር ግን ጉዞ ላይ ያለው ሰው ከአማሙ ጋር አብሮ ለመሰገድ ያገኘው ሁሉንም ረከዓ ይሁን ወይም አንድ ረከዓና ከዛ በታች ቢሆንም አማሙ የመጨረሻው ተሽሁድ ላይ እያለ ከማሰላመቱ በፊት ቢጀምር እንኳ ልክ እንደ አማሙ ሶላቱን ሞልቶ ነው የሚሰግደው። ከዑለሞች ሁለት የተለያዩ አቋሞች መካከል ትክክለኛውና ሚዛን የሚደፋው ይሄ ነው።

ኦሪቶች፡ ከሐጅ፡ ከወጥሮ ወይም ከጉዞ ምላሽ ስለሚገኝ፡

ለመመለስ መፍጠን ይገባዋል። ያለአስፈላጊ ጉዳይ ጉዞ ላይ መቆየት አይገባውም።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ሰላሉ ነው፡

«السَّفَرُ قُطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ، فَإِذَا قَضَىٰ هَمَّتُهُ فَلْيَعَجِّلْ إِلَىٰ أَهْلِهِ».

«ጉዞ ከሰቃይ እንዲ ቁራጭ ነው። ከእናንተ እንዲን ምግብ፣ መጠጥና እንቅልፋን (በሰርዓቱ እንዲያገኝ) ይከለክለዋል። ስለዚህ፣ የጉዞ ዓላማውን ከፈጸመ፣ ፈጥኖ ወደ ቤተሰቡ ይመለስ።»⁽²⁷⁾

ወደ ሃገሩ መመለስ በፈለገ ጊዜ መጓጓዣው ላይ እንደወጣ የጉዞን ዲዳ

ይቅራና ይህንን ይጨምርበት፡

«آيُونَ تَأْتِيُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ».

«አዪቡን፣ ታኢቡን፣ ዐቢዱኒ ሊረቢና ሐሚዱን) ትርጉሙም (ተመላሾች ነን፣ ተፀፃኞች ነን፣ ጌታችንን አምላኪዎችና አመስጋኞች ነን።»⁽²⁸⁾

(27) ቡኸሪ በቁጥር (1797) እና ሙስሊም በቁጥር (1342) ዘግበውታል

(28) ቡኸሪ በቁጥር (4116) ዘግበውታል

ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ከጉዞ በሚመለሱ ወቅት እንደሚሉ የተረጋገጠውን ውዳሴ ከጉዞ በሚመለሰ ወቅት ማለቱ ይወደዳል። እርሳቸው ከዘመቻ ወይም ከሐጅ ወይም ከዑምራ በሚመለሱ ወቅት ከፍ ያለ ቦታ ላይ በወጡ ቁጥር ሶስት ጊዜ ተክቢራ ይሉ እና ቀጥለውም እንዲህ ይሉ ነበር ፡

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، سَاجِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ».

(ላኢላሃ ኢለላሁ ወሕደሁ ላ ሽሪከ ለሁ፣ ለሁልሙልኩ፣ ወለሁል ሐምዱ፣ ወሁወ ዐላ ኩሊ ሽይኢን ቀዲር፣ አዩቡኑ ታኢቡኑ ዐቢዱኑ ሳጂዱኑ ሊረቢና ሐሚዱን፣ ሰደቀሏሁ ወዕደህ፣ ወነሶረ ዐብደህ፣ ወሀዘመል አሕዛብ ወሕደህ) ትርጉሙም (ከአላህ በቀር በእውነት የሚመለክ የለም፤ ብቸኛና አጋር የለውም። ንግስና ለርሱ የተገባ ነው። ምስጋናም ለርሱ የተገባ ነው። እርሱም በሁሉም ነገር ላይ ቻይ ነው። ተመላሾች፣ ተፀፃኞች፣ አምላኪዎች፣ ሰጋጆች፣ ለጌታችን አመስጋኞች ነን። አላህ ቃሉን በእውነት ሞላ፣ ባሪያውንም ረዳ፣ የጥመት ጭፍራንንም ብቻውን አሸነፈ።)⁽²⁹⁾

(29) ቡዣሪ በቁጥር (1797) እና ሙሰሊም በቁጥር (1342) ዘግበውታል

ሀገሩን በተመለከተ ወቅት እንዲህ ማለቱ ይወደድለታል፡

«آيُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ»

"ኣይቡነ፤ ታኢቡነ፤ ዓቢዱን ሊረቢና ሐሚዱን" (ትርጉሙም፡ ጌታችንን እያመሰገንን ተፀፃኞችና፤ ተውባ አድራጊዎች፤ ሆነን ተመለስን።)⁽³⁰⁾

ይህንንም ሀገሩ እስኪገባ ድረስ ይደጋግመው። ይህም የሚያደርገው ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ስላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ስለፈፀሙት ነው።

ከቤተሰቡ ለረጅም ጊዜያት ርቆ ሲመለስ አስፈላጊ ሁኖ ወይም በምሽት እንደሚደርስ ቀድሞ አሳውቋቸው ካልሆነ በቀር በምሽት አይግባ።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ስላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ስለከለከሉ ነው። ጃቢር ቢን ዑብደላህ (አላህ መልካም ሰራቸውን ይውደድላቸውና) እንዲህ አሉ፡

«نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا»

"ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ስላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ሰውዬው ወደ ቤተሰቡ በምሽት መግባቱን ከለከሉ።"⁽³¹⁾

የዚህንም ጥበብ ሌላኛው ዘገባ እንዲህ በሚል አብራርቶታል፡

«حَتَّى تَمْسُطَ السَّعِيَّةُ، وَتَسْتَحِدَّ الْمَغِيْبَةُ»⁽³²⁾

(ፀጉሯ ቅባት ሳይነካው ከርሞ የተንጨባረረባት እንድታበጥር፤ ባሏ ርቆ የከረመባት (የምትላጨውን) እንድትላጭ ነው።)⁽³³⁾

(30) ሙስሊም በቁጥር (715) ዘግቦውታል

(31) (ሸዕህ) ማለት ፀጉሯ ቅባትና መበጠርን ካየ ጊዜያትን ያስቆጠረች ማለት ነው። (ኢስቲሕዳድ) ማለት ሰላትን ለመላጨት መጠቀም ማለት ነው። (መገየባህ) ማለት ባሏ ከርሷ የራቀ ማለት ነው። "እትተሐሪሪ ፊ ሸርሒ ሶሒሕ ሙስሊም - አልአስበሃኒይ" (292 ገፅ)

(32) ነሳኢይ በቁጥር (9099) ዘግቦውታል

(33) ሙስሊም በቁጥር (715) ዘግቦውታል

በሌላ ዘገባ ደግሞ

«يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ يَطْرُقَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ لَيْلًا، يَتَخَوَّهُمْ أَوْ يَلْتَمِسُ عَثْرَاتِهِمْ».

«የአላህ መልእክተኛ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንድ ሰው ቤተሰቦቹን በክህደት ለመጠርጠር ወይም ነውራቸውን ለመሰለል አስቦ በሌሊት (ድንገት) መምጣቱን ከልክለዋል።»⁽³⁴⁾

ከጉዞ ወደ ሃገሩ የሚገባ ሰው በቅድሚያ ቤቱ አካባቢ የሚገኝ መስጂድ በመግባት ሁለት ረከዐ ይሰገድ።

ይህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ስለፈጸሙት ነው።

እንድ ጉዞ የወጣ ሰው ከጉዞው ሲመለስ የራሱና የጎረቤቱ ልጆች አቀባበል ሲያደርጉለት እዝነት ሊያሳያቸውና በጎ ነገር ለነርሱ ማድረግ ይወደድለታል።

ከኢብኑ ዐባስ (አላህ መልካም ሰራቸውን ይውደድላቸውና) እንደተላለፈው እንዲህ አለ፡ «ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) መካ የገቡ ጊዜ የበኒ ዐብዱል ሙጦሊብ ህፃናቶች አቀባበል አደረጉላቸው። ከህፃናቶቹ መካከልም አንዱን ከፊታቸው አንዱን ከኋላቸው ተሸከመ።» ዐብደላህ ቢን ጀዕፈር (አላህ መልካም ሰራቸውን ይውደድላቸውና) እንዲህ አሉ፡

"كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ تُلْفِي بِنَا، قَالَ: فَتُلْفِي بِي وَبِالْحُسَيْنِ أَوْ بِالْحُسَيْنِ، قَالَ: فَحَمَلْ أَحَدَنَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَالْآخَرَ خَلْفَهُ حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ."

«ነብዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ከጉዞ ሲመለሱ እኛ (ልጆች) እየወጣን እንቀበላቸው ነበር። እኔና ሐሰን ወይም ሑሰይን ልንቀበላቸው ወጥተን ነበር፤ እሳቸውም አንዳችንን ከፊት ለፊታቸው፣ ሌላኛችንን ደግሞ ከኋላቸው (በእንስሳቸው ላይ) አንግበው (አፈናጠው) መዲና እስክንገባ ድረስ ይዘውን ገቡ።»⁽³⁵⁾

ስጦታ መስጣጠት ልብን ስለሚያፋቅር፣ መቃቃርን ስለሚያስወግድ ይወደዳል። መቀበሉና የስጦታውን ውለታ መመለስም ይወደዳል።

ስጦታውን ከመቀበል የሚከለክለው ሽሪዓዊ ምክንያት እስከሌለ ድረስ ስጦታውን መመለስ ይጠላል። ለዚህም ነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) እንዲህ ብለዋል፡

«تَهَادُّوا تَحَابُّوا»

«ስጦታ ተስጣጡ፤ ትዋደዳላችሁ።»⁽³⁶⁾

(35) አል'በይሃቂይ በ«አስ-ሱንኑ አል-ኩብራ» (11946) ዘግበውታል

(36) ጦበራኒይ በ"አልአውሰጥ" በቁጥር (97) ዘግበውታል

በሙስሊሞች መካከል ውዴታን ከሚያመጡ ምክንያቶች መካከል አንዱ ነው።

አንድ ጉዞ የወጣ ሰው ወደ ሃገሩ የገባ ጊዜ በመተቃቀፍ ሰላምታ መለዋወጡ ይወደድለታል።

ይህም ከነቢዩ (የአላህ ሶላትና ሰላም በርሳቸው ላይ ይሰፈንና) ባልደረቦች የተረጋገጠ ጉዳይ ነው። አነሰ (አላህ መልካም ስራውን ይወደድለትና) እንዲህ አለ፡

«በሚገናኙበት ወቅት በመጨባበጥ ሰላምታ ይለዋወጡ ነበር። ከጉዞ የገቡ ጊዜ ግን በመተቃቀፍ ነበር ሰላምታ የሚለዋወጡት።»⁽³⁷⁾

የአላህ ሶላትና ሰላም በነቢያችን ሙሐመድ ላይ ይሰፈን።

(37) ቡኽሪ በቁጥር (3116) እና ሙስሊም በቁጥር (100) ዘግበውታል

ማውጪ

የጉዞ ሰነድና ህጋዊት 2

የመጀመሪያው የጉዞ ሰነድ 3

ሁለተኛ የጠሀራ አፈፃፀም
በጉዞ ወቅት: 17

ጉዞ ላይ ሶላትን የማሳጠር ህጋዊት: 21

አራተኛ ከሐጅ፣ ከዑምራ ወይም
ከጉዞ የመመለስ ሰነድ: 25

HADIYAH
HAJI & MU'TAMR'S GIFT

هدية
هدية الحاج والمقيم

www.hadiyah.org.sa